

dander ann der zee gelegen to verrasschen , wair aff wij n erentf. well hebben willen aduerteren, omme guede toesicht tot bewarenisse van uwe erentf. stede. Ende unss Here Godt sij met u. Geschreuen den XV Aprillis, anno XV^cLXVII. Ende sal uwe ers. gelieuen uwe nagebuyren hyer van terstundit to aduerteren. Under geschreuen: Burgemeystere und raidt der stadt Amstelredamme. Upschrift: Eersame unsen guede vrunden, burgemeysteren und raidt der stadt Campen.

Deze brief berust op het archief der stad Hasselt en komt voor onder N°. 1045. 2^e deel.

Merkwaardige brief van prins Willem van Oranje aan den graaf van Hohenlo, 7 Julij 1584. Medegedeeld door den heer van Asch van Wijck.

Toen in het jaar 1584 de keurvorst Truches, aartsbisschop van Keulen, door Ernestus van Beijeren, bisschop van Keulen, met behulp van den prins van Parma uit zijne staten verdreven was; de zuidelijke gewesten aan de heerschappij van Spanje onderworpen waren, en de vereenigde Nederlanden geen leger hadden om de zegevierende bende des landvoogds in het veld te bestrijden, was de belegering van de sterke schans, door de Spaanschen in de Veluwe aan den IJssel tegenover de stad Zutphen opgeworpen, het eenig wapenfeit van belang dat in de maand April ondernomen werd. De graaf van Hohenlo bepaalde zich, na eene vruchteloze poging om deze sterkte te bemagtigen, tot eene insluiting door middel eener opgeworpene verschansing, die zich in den vorm eener halve maan tot aan beide oevers van den IJssel uitstreckte. Hierdoor werd voor den vijand alle toevoer uit de Veluwe afgesneden, terwijl aan de overzijde der rivier de toegangen der stad Zutphen zelve door het leggen van bezetting in Lochum en andere plaatsen versperd werden, en de graaf van Nieuwenaar hierdoor de stad aan die zijde tot de overgave zocht te noodzaken. De bemagtiging, zoowel van deze schans als van Zutphen, werd

van groot gewigt beschouwd tot voorkoming van eenen inval in de Veluwe. Het schijnt uit een door prins Willem I aan den graaf van Hohenlo den 3 Julij 1584 geschreven brief, dat tot op dien tijd alle pogingen om dit doel te bereiken vruchteloos waren gebleven, en dat Hohenlo kort vóór het schrijven van den brief dit op nieuw had beproefd, doch uit gebrek aan genoegzaam getal pionniers en volk geen kans zag hierin te slagen. De prins echter was van oordeel dat, indien Zutphen zich niet binnen acht dagen overgaf, er iets beslissends moest worden verrigt om den vijandelijken inval in de Veluwe te beletten. Hij was dus van gevoelen dat men, na in de schansen genoegzaam volk te hebben achtergelaten, al de verder beschikbare magt moest verzamelen, en op het eenig aan den vijand overgelaten punt, waardoor hij de stad van toevoer voorzag, eene sterkte moest opwerpen, ten einde aldus Zutphen tot de overgave te noodzaken. Was tot dit feit geen genoegzaam volk aanwezig, zoo zoude, volgens 's prinsen meening, Deventer even als Utrecht, Arnhem, Amersfoort, Kampen en Zwoll wel een 400 man daartoe kunnen afstaan. Inmiddels verzoekt de prins, dat hij met den graaf van Nieuwenaar het terrein zoude gaan opnemen.

Er schijnt tijdens dit schrijven van den prins zich een gerucht te hebben verspreid, dat het volk van Ernestus van Beijeren aan het muiten geslagen was. De prins deelt hem dit, als gunstig voor de algemeene zaak mede, en raadt hem in alle geval zijne onderneming te bespoedigen, zonder echter iets geyaarlijks te ondernemen, daar een verlies ligt den afval der omliggende steden na zich zou kunnen slepen, en het dus voorzigtiger was te wachten tot dat men met een goed leger, hetwelk hij hoopte spoedig te zullen bekomen, den vijand het hoofd kon bieden. Hij verzoekt hem voorts, om, indien zijne tegenwoordigheid kan gemist worden, zich bij hem te vervoegen, om nader over het voorgedragen plan raad te plegen.

Het een en ander leert men uit den navolgenden oorspronkelijken brief, berustende onder de papieren van het voormalig archief van het graafschap Buren.

Vnser freuntlich dienst vnnd was wir mehr liebs vnnd gudts vermogen jederzeit zuor, wolgeborner, freuntlicher, lieber vetter vnnd bruder. Wir haben e. l. schreiben empfangen, vndt darauss verstanden, das e. l. auff einen flugell vierhundert vnd etliche schuss haben lassen schiessen, das aber durch mangel der pionnier vnd volcks geringe hoffnung sein sol die schantz zuerobern.

Dieweil dan wegen villerley vrsach, e. l. wol bewust, die notturfft erfordert etwas anzurichten, damit dem feindt der pas in die Velow verhindert moge werden, haben wir gedacht, ob das nicht ein weg sein solle, (so fer die von Zutphen hungers halber, wie das geschrey vber al jst, nicht vber acht tage halten mogen) das man so viel kriegssfolcks, als die not erfordert, in den schantzen hette gelassen, vndt sich mit allem anderen kriegssfolck wol beschantz auff deun pass, da der feindt ankommen muss vmb die stadt zu speissen, hette gelegert, dieweil er nicht mehr als einen pass, wie wir verstehen, soll haben, dadurch er muss ankommen; vnd das e. l. vor der schantzen vnd auff allen seiten ein dreymeilen ins runde alles hetten lassen verwustenn, vmb dem feindt alle mittel abzunemen, vnd zu sehen ob man die stadt dadurch kunte erobern; dann das geschrey jst allhie, das sie alle tage feurzeichen geben. Vnnd damit man desto mehr knechte auss den schantzen solte mogen nemen, wehr zw besehen, ob die von Deunter nicht ein vierhundert man auss jrer stadt in die schantzen hetten schicken wollen, gleichfals auch die andere stedte, als nemblich, Vtrecht, Arnhem, Amersfoerdt, Campen, Swoll, Nimmegenn. Ist derwegen vnser freuntliche luth ahn e. l., sie wollen sich bey vnsern vettern, den grauen von Nieuenaar, verfügen vnd den pass vnd gelegenheid besichtigen,

vnd wo man vnser kriegssfolck sicher mochte legern, vmb dem feindt die zufuhrung der prouiantt jn Zutphen zu verhindern.

Es solte vns ein grosser vorthail sein, das dessenn von Beyern volck gemutinert wehre.

Wen nuhn e. l. alles besichtiget vnd gute gelegenheit gefunden hetten, bitten wir e. l. sie wollen alssdan mit rhat vnser vettern vonn Niewenar die sachen ahnstundt jns warck stellen, aber sonderlich das vor augen haben, das man nichts freuelichs anfangt; dan soltenn wir ein schnap vber khommen, dauor vns Godt wolle behuten, es wehre zubesorgen das alle die vmbliegende stedte sich leichtlich sollen reuolteren, dieweil wir auch jn hoffnung, jn kurtzen einen guten läger zu haben, so müssen wir desto witziger mit vnsern sachen vmbgehen.

Wen nuhn e. l. sehen, das dero abwesen nicht schadlich oder den gemeinen sachen nachtheilig fallen solte, wolten wir e. l. gerne alhie sehen, auff das wir mit e. l. rhat alle gute ordnung stellenn mogen.

Was das geldt angehet, hoffen wir es werde jnn wenig tagen bey e. l. ankhommen. Ess jst vns leidt vor die gute leuth, die wir verloren haben; nach e. l. ankhunfft mogen wir resoluiren, wen man jn derselbigen stadt stellen mogen.

Welchs alles wir e. l. hiemit freuntlich nicht haben verhalten wollen, vnd seindt derselbigen angenehme dienst vnd wolgefallen zuerzeigen jederzeit gantz gudtwillig. Datum Delff, ahn 3° July 1584.

Wilhelm, von Gottes gnaden printz zu Vranien, graue zu Nassaw, Catzenelnbogenn etc.

Get. E. l. dienstwilliger bruder,

Wilhelm, printz zu Vranien.

Opschrift: Dem wolgebornen, vnserm freuntlichen, lieben vettern, brudern vnd leutenandt general, hern Philipsen, grauen von Hohenlo vnd hern zu Langenbergh etc.

Zeven dagen na het schrijven van dien brief werd prins Willem van Oranje doorschoten — eene omstandigheid,

welke aan dit stuk eene dubbele waarde voor de geschiedenis geeft, daar het welligt het enige stuk is, waaruit zijne laatste bemoeijng met krijgzsaken blijkt. Eerst in 1599 (3 Mei) werd Zutphen door de zegevierende wapenen van Maurits aan de Spaanschen ontveldigd.

Archief der stad Medemblik. De redactie heeft gemeend, uit de verdere lijsten der stukken, berustende in voormeld archief en welke door den heer Leupe ter plaatsing aan het-Gezelschap waren toegezonden, alleen diegene te moeten mededeelen, welke haar van meer bijzonder belang zijn voorgekomen.

Pakket L^t. D.

No. 7. 1585. Kennisgeving van het aenkomen in Zeelandt van den grave van Leycester, dat zijn Ex. eerstdaegs in den Hage zal komen, en men aldaer ter sijner vereeringe steekspelen zal houden. 25 December J. Foreest.

No. 12. 1593. Rapport en verbaal over het visiteren van de riviere de Merve, omtrent de Oude Wiel. 10 Septemb. Tomas Tomasz. & Walraven. *Afschrift.*

No. 18. 1597. Verbaal van de gedeputeerde commissarissen opte inspectie van de vaert door de Kille boven Dordrecht. 25 Febr. J. van der Dussen, Willem Bardes, Claes Jacobsz. *Afschrift.*

No. 22. 1601. Staet van de provisien, materialen ende instrumenten van oorloge gesonden naer de stad van Oostende. Maar! *Ongeteekend.*

No. 27. 1603. Poinctz et articles sur les quelz messieurs les estats generaux et son Exc. ont accorde de prester la ville de Grave à l'esquadron Cloete, et conseil a tous ceux qui se joindront cy apres a eux. 1 Nov.

No. 30. 1613. Over de gemaakte vrede met den Grooten Heer, dat hij eenige slaven zonder losgeld heeft vrijgegeven, verzoek om een consul, enz. 20 Nov. Bassa van Tunis, *Translaat.* Italiaansch.

No. 31. 1618. Visitatie der fortificatien en wallen van